

Abstrakt

Diplomová práce se zabývá tradiční pravoslavnou spiritualitou. Pro její konkrétní příklady jsou v ní zahrnuty dvě osobnosti pravoslavné duchovnosti 20. století, na jejichž příkladech se ukazují získané a milostí boží darované plody praktikování duchovní cesty terapie člověka, jak se dodnes zachovala v pravoslaví.

V první části je naznačena nauka o stvoření člověka a dále metoda dosahování cíle křesťanského života. Bude zmíněno, jak důležité je rozlišení mezi stvořením člověka podle božího obrazu a k boží podobě. Tato dynamika určuje celé nastavení nauky o duchovní cestě člověka. Ta má určitou posloupnost a můžeme ji tradičně rozdělit na fázi aktivní – praxis - a fázi theoria neboli vidění, nazírání. Je popsáno, jak člověk ve spolupráci s boží milostí má postupovat na cestě zdokonalování a duchovního růstu přes fázi aktivní, která zahrnuje všechno dobré snažení, jako je modlitba, půst, bdění, a může a má ideálně dojít do fáze theoria, kdy člověk nazírá nestvořenou slávu boží. Velmi důležitou roli zde hraje modlitba. Proto se zaměřuji také na hesychasmus jako metodu duchovního života, jehož významnou součástí je modlitba. V modlitbě patří nezastupitelné místo srdci a nús jako duchovnímu centru člověka. Odtud pak odvozuje svůj původ tzv. noetická modlitba (srdce). Nús, který byl pádem zatměn, se musí pomocí asketické praxe a modlitby očistit, aby v něm mohla působit noetická (čistá) modlitba. To je první krok na cestě k duchovnímu uzdravení. Nebude opomenuto, že celá hesychastická spiritualita, včetně pravého pokání, je veskrze pozitivní a má vést k duchovnímu uzdravení, je tedy v pravém slova smyslu terapií lidské osoby. Člověk se stává tím, čím měl od svého stvoření být, a dosahuje na nejvyšším stupni theoria cíle duchovního života – sjednocení s Bohem, theósis, zbožštění. Tehdy se v něm opravdu projeví podoba boží, když je působením boží milosti uzdraven. Tehdy také dosahuje plné svobody a lásky, možné díky stavu připodobnění se Bohu. To je ukázáno na konkrétních příkladech v druhé části práce.

V ní jsou představeny dvě světecké osobnosti 20. století, které naplnily ve svých životech tento ideál a dosáhli zbožštění. Spolu s krátkými životopisy starců Siluana a Paisia jsou krátce představeny některé úseky jejich cesty duchovního výstupu, tak jak je zanechali ve svých textech nebo svědectvích o nich. Na konkrétních příkladech je ukázáno, jak byla tato náročná hesychastická spiritualita žita určitými lidmi a jaké přinášelo její praktikování ovoce, tedy osvícení a vidění nestvořeného světla v kontextu theóse.

Hlavním cílem předkládané práce je ukázat, jak hesychastická spiritualita i přes svou náročnost mohla být praktikována starci 20. století a jaké to přinášelo plody, až to vedlo ke svatosti obou dnes již kanonizovaných svatých Pravoslavné církve.